

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/17/2020
Identifikačné číslo spisu: 3117209553
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2021
Meno a priezvisko: Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:3117209553.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Y. Y., bývajúceho v M., proti žalovanému Home Credit Slovakia, a. s., so sídlom v Piešťanoch, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, zastúpenému Advokátskou kanceláriou Borec & Bohunský, s o sídlom v Bratislave, Kozia 2 0, o určenie spotrebiteľského úveru ako bezúročného a bez poplatkov, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 20Csp/86/2017, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 17. apríla 2019 sp. zn. 19Co/94/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 26. januára 2018 č. k. 20Csp/86/2017-40 určil, že spotrebiteľské úvery v zmysle zmluvy o spotrebiteľskom úvere - hotovostný úver a revolvingový úver č. XXXXXXXXXXXX z 21. marca 2016 uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným sú bezúročné a bez poplatkov (výrok I.) a žalobcovi proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že 21. marca 2016 bola uzatvorená Zmluva o spotrebiteľskom úvere - hotovostný úver a revolvingový úver č. XXXXXXXXXXXX medzi Home Credit Slovakia, a. s. ako veriteľom a žalobcom ako dlžníkom. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie účelového úveru vo výške 5.000 eur, za účelom úhrady iných úverov žalobcu. Úver sa žalobca zaviazal splácať veriteľovi v 72 mesačných splátkach vo výške 116,91 eur pri úrokovej sadzbe 19,02 % ročne. Celková čiastka splatná spotrebiteľom je uvedená v sume 8.417,52 eur. V zmluve bola uvedená ročná percentuálna miera nákladov vo výške 20,90 %, priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov bola uvedená vo výške 15,37 %, odplata vo výške 19,02 %. Namiesto konkrétneho dátumu o konečnej splatnosti úveru je v zmluve uvedený termín konečnej splatnosti: 72 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15. dňa v poslednom mesiaci. V zmluve nie je vyplnené políčko termíny zročnosti jednotlivých splátok, nie je v nej uvedené, koľko zo splátky pripadá na istinu, úroky a iné poplatky. V zmluve je stanovené, že prvá splátka je splatná po mesiaci od dátumu poskytnutia úveru. Ak kalendárny mesiac

nasledujúci po poskytnutí úveru neobsahuje poradové číslo dňa v mesiaci, v ktorom bol úver poskytnutý, je splatnosť prvej splátky posledný deň v tomto kalendárnom mesiaci. Dátum splatnosti druhej a nasledujúcich splátok je vždy 15. deň v kalendárnom mesiaci, počínajúc kalendárnym mesiacom nasledujúcim po mesiaci, v ktorom je splatná prvá splátka. Žalovaný sa na základe tejto zmluvy zaviazal žalobcovi poskytnúť aj bezúčelový revolvingový úver (úver z karty) s výškou úverového rámca (kreditného limitu) 500 eur, pri ročnej úrokovej sadzbe 26,28 % / 11,88 %, mesačnej úrokovej sadzbe 2,19 % / 0,99 % s poznámkou, že vyčerpaná čiastka nižšia ako 1.000 eur sa úročí sadzbou 26,28 % ročne a vyčerpaná čiastka vyššia ako 1.000 eur sa úročí sadzbou 11,88 % ročne. Výška mesačnej splátky je 4 % z dlžnej čiastky (min. 12 eur), RPMN je uvedená vo výške 38,70 %, odplata vo výške 30,19 %, priemerná hodnota RPMN vo výške 23,55 %, celková čiastka splatná spotrebiteľom vo výške 590,75 eur a termín splatnosti splátok 20. deň v mesiaci.

1.2. Žalobca sa domáhal určenia, že úvery poskytnuté na základe predmetnej zmluvy o úvere z 21. marca 2016 sú bezúročné a bez poplatkov. Po preskúmaní veci súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca ako spotrebiteľ má naliehavý právny záujem na určení, že spotrebiteľská zmluva je bezúročná a bez poplatkov v zmysle § 137 písm. c/ CSP. Preskúmaním zmluvy o spotrebiteľskom úvere súd prvej inštancie zistil, že zmluva neobsahuje v zmysle § 9 ods. 2 písm. f/ zák. č. 129/2010 Z. z. údaj o termíne konečnej splatnosti úveru. Považoval za nedostatočný údaj v zmluve o termíne konečnej splatnosti vymedzený slovným spojením: „termín konečnej splatnosti: 72 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15. dňa v poslednom mesiaci“. Zákon rozlišuje medzi dobou trvania zmluvy a termínom konečnej splatnosti úveru, pričom obidve náležitosti musia byť v zmluve uvedené. Je preto nevyhnutné, aby bol v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedený osobitný údaj o dátume (deň, mesiac, rok), kedy je splatná posledná splátka, teda uvedenie termínu konečnej splatnosti úveru. Nie je postačujúce, pokiaľ sa termín splatnosti dá vyvodiť, resp. vypočítať z iných ustanovení zmluvy (z počtu splátok, dátumu poskytnutia), ako uvádzal žalovaný, že je to možné v prípade predmetnej zmluvy. Súd prvej inštancie zastával i názor, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere absentujú aj údaje o výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, ktoré náležitosti musia byť v zmluve obsiahnuté podľa ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l/ zák. č. 129/2010 Z. z. účinného v čase uzavretia predmetnej zmluvy.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom zo 17. apríla 2019 sp. zn. 19Co/94/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne ustálil, že zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorú strany uzatvorili, neobsahuje údaj o termíne konečnej splatnosti úveru. Zákon vyžaduje údaj o konečnej splatnosti úveru ako náležitosť zmluvy, nie ako jednostranné oznámenie veriteľa. V zhode s rozsudkom Súdneho dvora EÚ z 9. novembra 2016 v právnej veci C-42/15 Home Credit Slovakia c/a Klára Bíróová odvolací súd zastáva názor, že nie je potrebné uviesť v zmluve o spotrebiteľskom úvere údaj o konečnej splatnosti úveru výslovne konkrétnym dňom, mesiacom a rokom, pokiaľ tento údaj (deň, mesiac a rok konečnej splatnosti) je jednoducho matematicky vypočítateľný, t. j. určiteľný z ostatných údajov obsiahnutých v zmluve (napr. ak je určený deň splatnosti jednotlivých splátok uvedením dňa v mesiaci, ako aj dátum prvej splátky a počet splátok, je z toho ľahko zistiteľný dátum poslednej splátky, a teda aj dátum konečnej splatnosti úveru). V tomto prípade však v zmluvných dojednaniach nebol uvedený ani dátum splatnosti prvej splátky, ani dátumy splatnosti ďalších splátok, teda žalobca nemohol pri podpise zmluvy zistiť, v ktorý deň má začať úver splácať a ani v ktorý deň splácanie skončí (teda dátum konečnej splatnosti úveru). Preto súd prvej inštancie správne považoval úver, ktorý na základe takejto zmluvy poskytol žalovaný žalobcovi, za bezúročný a bez poplatkov podľa ustanovení § 9 ods. 2 písm. f/ a § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z. z. Ako dôvodnú vyhodnotil odvolací súd námietku žalovaného smerujúcu voči tomu, že súd prvej inštancie založil svoj záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru i na absencii obligatórnej náležitosti zmluvy uvedenej v ustanovení § 9 ods. 2 písm. l/ zák. č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že jedna z odvolacích námietok je síce dôvodná v zmysle vyššie uvedených argumentov, avšak odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že predmetnú zmluvu o úvere je potrebné považovať za bezúročnú a bezpoplatkovú v zmysle § 11 písm. a/, b/ zákona č. 129/2010 Z. z. s poukazom na absenciu obligatórnej náležitosti zmluvy uvedenej v ustanovení § 9 ods. 2 písm. f/ zák. č. 129/2010 Z. z. Z týchto dôvodov odvolací súd

rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., ktorým určil, že spotrebiteľské úvery v zmysle zmluvy o spotrebiteľskom úvere - hotovostný úver a revolvingový úver č. XXXXXXXXXXX z 21. marca 2016 uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným sú bezúročné a bezpoplatkové a súvisiacom výroku II. o trovách konania, ktorý nebol odvolateľom vecne spochybnený, potvrdil ako vecne správny.

2.2. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovení § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol úspešný žalobca, preto by mal voči neúspešnému odvolateľovi (žalovanému) nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Žalobca však bol v odvolacom konaní nečinný, žiadne trovy mu v odvolacom konaní nevznikli, preto mu odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f/ a z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

3.1. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP videl v tom, že podľa dovolateľa urobil žalobca 26. januára 2018 procesný návrh na zmenu žaloby, t. j. rozšírenie uplatneného práva aj na posudzovanie obsahu právneho úkonu - Zmluvy o úvere z karty podľa ustanovenia § 140 ods. 1 CSP. Preto mal súd prvej inštancie postupovať podľa ustanovenia § 142 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie a odvolací súd nesprávnym procesným postupom nevyhotovili a nedoručili uznesenie o zmene žaloby, a tým znemožnili dovolateľovi sa vyjadriť k takto rozšírenej žalobe. Taktiež sa mal výrok rozhodnutia rozdeliť na samostatné výroky, ktoré by sa mali vzťahovať k Zmluve o hotovostnom úvere a k Zmluve o úvere z karty. Dovolateľ je ďalej názoru, že odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nebolo riadne odôvodnené. Odvolací súd podporil tvrdenie rozhodnutia Súdneho dvora EÚ z 9. novembra 2016 v právnej veci C-42/15 Home Credit Slovakia c/a Klára Bíróová, že „nie je potrebné uviesť v zmluve o spotrebiteľskom úvere údaj o konečnej splatnosti úveru výslovne konkrétnym dňom, mesiacom a rokom, pokiaľ tento údaj (deň, mesiac a rok konečnej splatnosti) je jednoducho matematicky vypočítateľný, t. j. určiteľný z ostatných údajov obsiahnutých v zmluve (napr. ak je určený deň splatnosti jednotlivých splátok uvedením dňa v mesiaci, ako aj dátum prvej splátky a počet splátok, je z toho ľahko zistiteľný dátum poslednej splátky, a teda aj dátum konečnej splatnosti úveru)“, pričom v danej veci dovolateľ uviedol termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru v Zmluve o hotovostnom úvere ako 72 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15. dňa v poslednom mesiaci. Podľa dovolateľa ustanovenie § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. vyžaduje uvedenie termínu konečnej splatnosti a nie dátumu splatnosti.

3.2. Čo sa týka dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolateľ uviedol, že právne posúdenie veci o „neuvedení termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru ako nutnej obsahovej náležitosti zmluvy“ považuje za nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Dovolateľ nastolil právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a ktorú odvolací súd nesprávne právne posúdil, znie: „Či možno v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z. z. od veriteľov žiadať, aby v nich uvádzali termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru vo forme dátumu konečnej splatnosti, a pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. uvádza pojem ako termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, či je za použitia eurokonformného výkladu práv možné dospieť k záveru, že toto ustanovenie len vyjadruje požiadavku na uvedenie doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere.“ Dovolateľ je názoru, že toto ustanovenie len vyjadruje požiadavku na uvedenie doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Tak ako uviedol dovolateľ, splatnosť v bode 41. Zmluvy o hotovostnom úvere - 72 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15. dňa v poslednom mesiaci, tak pri eurokonformnom výklade práva dodržal ustanovenie § 9 ods. 2 písm. f/ ZoSÚ, keďže zrozumiteľne a stručne uviedol dobu trvania zmluvy o úvere na 72 mesiacov.

3.3. Dovolateľ na záver navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnuté výroky rozhodnutia a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

4. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Podľa § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. V danom prípade najvyšší súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

12. V Civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú uvedené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

13. Dovolanie žalovaného posúdil najvyšší súd podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že žalovaný uplatnil dva dovolacie dôvody.

14. Najvyšší súd v prvom rade posudzoval prípustnosť dovolania vyvodzovanú dovolateľom z § 420 písm. f/ CSP a dospel k záveru, že dovolanie nie je z uvedeného dôvodu prípustné.

15. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.

zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

16. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

17. V súvislosti s námietkou žalovaného o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu je potrebné poukázať na to, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

18. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 2/2016, považuje najvyšší súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

19. V prejednávanej veci odvolací súd v odôvodnení svojho (dovolaním napadnutého) rozsudku rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP a rozsiahlo sa vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalovaného. Za neopodstatnenú dovolací súd preto považuje námietku dovolateľa, podľa ktorého absentuje riadne odôvodnenie odvolacieho súdu, a to pre vnútornú rozpornosť argumentácie v odôvodnení. I keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Dovolaním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Odvolací súd spolu so súdom prvej inštancie odôvodnili jasne a zrozumiteľne, prečo považovali spotrebiteľské úvery za bezúročné a bez poplatkov, nakoľko dovolateľom uvedený termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru v zmluve o hotovostnom úvere nebol určený v súlade s ustanovením § 9 ods. 2 písm. f/ zák. č. 129/2010 Z. z. V zhode s rozsudkom Súdneho dvora EÚ z 9. novembra 2016 v právnej veci C-42/15 Home Credit Slovakia c/a Klára Bíróová odvolací súd uviedol, že v tomto prípade však v zmluvných dojednaniach nebol uvedený ani dátum splatnosti prvej splátky, ani dátumy splatnosti ďalších splátok, teda žalobca nemohol pri podpise zmluvy zistiť, v ktorý deň má začať úver splácať a ani v ktorý deň splácanie skončí (teda dátum konečnej splatnosti úveru). Preto odvolací súd považoval úver, ktorý na základe takejto zmluvy poskytol žalovaný žalobcovi, za bezúročný a bez poplatkov podľa ustanovení § 9 ods. 2 písm. f/ a § 11 ods. 1 písm. b/ zák. č. 129/2010 Z. z. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba

poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Dovolateľ preto nedôvodne argumentoval, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

20. Navyše dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, keďže dovolateľ namieta to, že ním uvedený termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru v zmluve o hotovostnom úvere ako 72 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15. dňa v poslednom mesiaci, považuje termín konečnej splátky presne určený v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f/ zák. č. 129/2010 Z. z., a tým nesúhlasí s vyhodnotením daného dôkazu všeobecným súdom. Už podľa predchádzajúcej právnej úpravy najvyšší súd dospel k záveru, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá vadu zmätočnosti. Taktiež dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností alebo nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov (viď R 42/1993, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 1 Cdo 18/2011, 3 Cdo 268/2012, 4 Cdo 314/2012, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 104/2010, 7 Cdo 248/2012). Nová právna úprava na samej podstate uvedeného nič nezmenila. Dovolací súd pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

21. Čo sa týka námietky dovolateľa, že súd prvej inštancie a odvolací súd nesprávnym procesným postupom nevyhotovili a nedoručili uznesenie o zmene žaloby, a tým znemožnili dovolateľovi sa vyjadriť k takto rozšírenej žalobe, táto námietka je taktiež nedôvodná. Z petitu žaloby jasne vyplýva, že žalobca požadoval, aby spotrebiteľské úvery v zmysle Zmluvy o spotrebiteľskom úvere - hotovostný úver a revolvingový úver č. XXXXXXXXXXXX z 21. marca 2016 uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným boli bezúročné a bez poplatkov. Žalobca na pojednávaní 26. januára 2018 uviedol, že „za bezúročný a za bez poplatkov žiada žalobou určiť jednak hotovostný úver, ktorý bol vzatý za účelom výplaty skorších úverov ako aj revolvingový úver, ktorý taktiež čerpal do výšky 500 eur“. Uvedený výrok žalobcu však vzhľadom na znenie žalobného petitu nemožno považovať za rozšírenie uplatneného práva a dôvod na postup súdu podľa ustanovenia § 140 ods. 1 CSP. Je zrejmé, že žalobca žiadal v podanej žalobe určiť bezúročnosť a bezpoplatkovosť oboch úverov zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere - hotovostný úver a revolvingový úver č. XXXXXXXXXXXX z 21. marca 2016 a rovnako tak o nich rozhodol aj súd prvej inštancie a odvolací súd. Z dispozičného princípu vyplýva, že žalobca v žalobnom návrhu vymedzuje predmet konania po skutkovej i právnej stránke, a týmto jeho vymedzením je súd v zásade viazaný. Z viazanosti súdu petitom vyplýva, že súd nemôže prekročiť návrh strán a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú. Je nepochybné, že zásada viazanosti súdu petitom (tzv. zásada ne ultra petitum) vyžaduje i to, aby súd neprisúdil iné plnenie, než ktorého sa strany domáhajú. Súd musí rešpektovať predmet konania vymedzený žalobným návrhom, čo znamená, že nárok nemôže priznať v rozsahu odporujúcom skutočne vymedzenému predmetu konania, pričom takéto vymedzenie je vo výlučnej dispozícii žalobcu. Z uvedeného vyplýva, že v danom prípade nešlo o návrh žalobcu na zmenu žaloby, a preto súd nemal dôvod vyhotoviť a doručovať uznesenie o zmene žaloby.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené, dovolanie žalovaného nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné.

23. Dovolateľ ďalej vyvodzuje prípustnosť dovolania i z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

24. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku), ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie v o veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

25. Dovolací súd dospel po preskúmaní dovolania k záveru, že formulovaná právna otázka nespĺňa atribút podstatnej otázky, na ktorej by rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo, a teda nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

26. Dovolateľ v dovolaní ako právnu otázku uviedol, „či možno v zmluvách uzatváraných podľa zák. č. 129/2010 Z. z. od veriteľov žiadať, aby v nich uvádzali termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru vo forme dátumu konečnej splatnosti, a pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. f/ zák. č. 129/2010 Z. z. uvádza pojem ako termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, či je za použitia eurokonformného výkladu práv možné dospieť k záveru, že toto ustanovenie len vyjadruje požiadavku na uvedenie doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere”.

26.1. Dovolací súd pritom uvádza, že zákonné ustanovenie § 9 ods. 2 písm. f/ zák. č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom k 21. marcu 2016 (ku dňu uzavretia Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX) jednoznačne vyžaduje dve náležitosti, aby zmluvy o spotrebiteľskom úvere obsahovali dobu trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Nie je teda možné dané ustanovenie chápať tak, že zákon nežiada uviesť termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, resp. aby v zmluve bola uvedená len doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Pri neuvedení termínu konečnej splatnosti teda dochádza k absencii obligatórnej náležitosti zmluvy, ktorá je výslovne uvedená v ustanovení § 9 ods. 2 písm. f/. Ako bolo uvedené, sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 2 Cdo 54/2018, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017).

27. Dovolací súd taktiež uvádza, že odvolací súd sa zaoberal najmä otázkou, či je termín konečnej splatnosti úveru v predmetnej zmluve dostatočne matematicky vypočítateľný, resp. dostatočne určiteľný. Odôvodnenie odvolacieho súdu nestojí na skutočnosti, či termín konečnej splatnosti vyjadruje požiadavku na uvedenie doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a preto uvedené nie je otázkou rozhodujúcou pre dané konanie, pretože súdy nižších inštancií nezaložili na jej riešení svoje rozhodnutia. Čo sa týka úvahy dovolateľa, či termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru musí byť vo forme dátumu konečnej splatnosti, ako už bolo uvedené vyššie, odvolací súd v rozhodnutí uviedol, že nie je potrebné uviesť výslovne konkrétny dátum, ale musí byť aspoň dostatočne určiteľný z ostatných údajov obsiahnutých v zmluve (odsek 18. rozhodnutia). Teda ani táto časť otázky nie je v danom konaní dostatočne relevantná.

27.1. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania. Text, ktorý dovolateľ zdefinoval a označil za právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nie je otázkou, na ktorej riešení odvolací súd založil svoje rozhodnutie, a teda sa nepovažuje za otázku zásadného právneho významu.

28. So zreteľom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné a žalovaný v dovolaní nenastolil takú otázku, ktorá by bola relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP, preto jeho dovolanie podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol.

29. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.